

Melkveebedrijf Meijer

Voor de familie Meijer is het realiseren van hoge levensproducties een belangrijke doelstelling in de bedrijfsvoering.

plaats **Blijham (Groningen)**

bedrijfsleiding **Bennie, Elly en Mathijs Meijer en Florian Bleijenberg (laatste 2 op de foto)**

medewerkers **2 medewerkers met een**

arbeidsbeperking, pool van melkers

aantal melk- en kalfkoeien **315**

aantal stuks jongvee **20 (tot vier maanden,**

overige op opfokbedrijf tot 6 weken voor afkalven)

bouwplan **100 ha gras, 40 ha mais, 10 ha**

tarwe (geoogst als gps)

rollend jaargemiddelde **4.08 jaar 11.889 kg**

melk met 4,28% vet en 3,39% eiwit (3 maal

daags melken)

afkalfleeftijd vaarzen **1.10 jaar**

tussenkalftijd **395 dagen**

levensproductie bij afvoer **51.500 kg melk**

aantal honderdtonners **41**

aantal tientonners **4**

In beeld: koecomfort

De familie Meijer streeft naar optimale productieomstandigheden voor de koeien. Veeteeltfotograaf Harrie van Leeuwen legde details in de bedrijfsvoering vast.

Foto en film op **veeteelt.nl**

Consequente keuzes voor levensproductie

De familie Meijer in Blijham zoekt in alles het beste voor de koeien. De ondernemers bekijken hun bedrijfsvoering door een bedrijfseconomische bril en houden al tientallen jaren vast aan ijzeren principes. Bijna ongemerkt resulteert dit in hoge levensproducties. Inmiddels passeerden 41 koeien van het bedrijf de grens van 100.000 kilo melk.

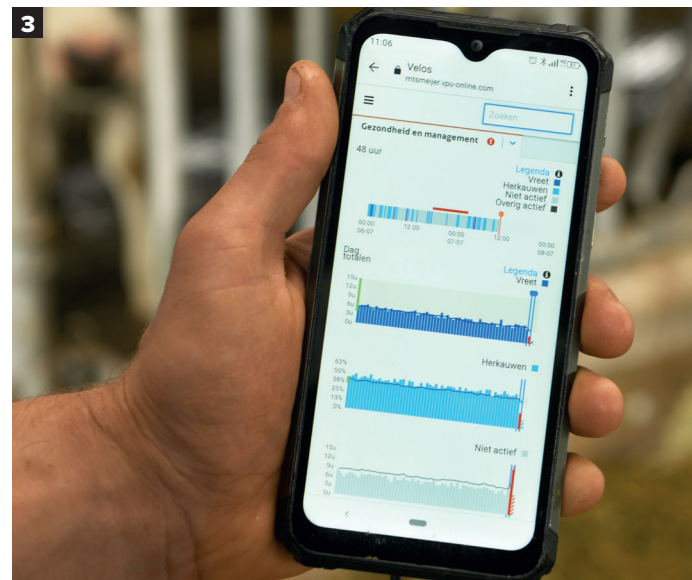
TEKST WICHERT KOOPMAN

‘Die hingen er net op tijd’, wijst Mathijs Meijer (30) enkele dagen na de eerste hittegolf van 2020 op een serie van 22 grote ventilatoren in de stal. ‘Het was een flinke investering, waarvan het natuurlijk lastig is te berekenen of je deze terugverdiend. We hebben een hele open stal, waarin het niet snel warm wordt. Maar ik kan er slecht tegen als de koeien het zwaar hebben en op deze manier kan ik in ieder geval iets voor ze doen. Ik ga ervan uit dat zich dat vertaalt in gezondere koeien en meer melk’, motiveert hij de aanschaf.

De verklaring van de jonge melkveehouder is illustratief voor de keuzes die de familie Meijer uit Blijham in de bedrijfsvoering maakt. ‘We streven naar een efficiënte melkproductie uit eigengeteeld ruwvoer’, licht Mathijs toe. ‘Dat is het meest bedrijfseconomisch en draagt ook bij aan een hoge stikstofefficiëntie en een lage CO₂-voetafdruk per kilo melk’, vult zijn vader Bennie hem aan. ‘Daarom zijn we ook zuinig op onze koeien.’ Melkveebedrijf Meijer is een maatschap van vader Bennie (71), moeder Elly (60) en zoon Mathijs Meijer. Ook Mathijs’ vriendin Florian Bleijenberg werkt fulltime op het bedrijf. De familie heeft twee vaste krachten met een arbeidsbeperking in dienst.

Groeien in Groningen

Tien jaar geleden verhuisde de familie met 180 koeien van het Overijsselse Hertme naar Blijham in Oost-Groningen. Daar vonden ze de ruimte voor bedrijfsontwikkeling die ze in Twente niet hadden. De ondernemers kochten een akkerbouwbedrijf van 80 hectare en bouwden een stal voor 350 koeien. Inmiddels hebben de veehouders 150 hectare grond in gebruik en melken ze zo’n 315 koeien. Deze groei werd volledig gerealiseerd vanuit de eigen aanfok. ‘De eerste jaren groeiden we, mede vanwege weinig uitval, met zo’n 300.000 kilo melk per jaar’, herinnert Elly zich. In 2016 was de stal dan ook volledig bezet. Als gevolg van de fosfaatwetgeving moesten daarna ech-

- 1** De familie Meijer bouwde een voormalig akkerbouwbedrijf om tot een melkveebedrijf. Bij de inrichting van het erf is al rekening gehouden met een eventuele uitbreiding. Zo is er gekozen voor een losstaand melkgebouw en ligt de voeropslag op enige afstand.
- 2** De hele stal is voorzien van een dichte vloer. Achter het voerhek ligt rubber. Zware schuiven transporteren de mest naar een afvoergoot op het kopeind van de stal.
- 3** Alle koeien dragen een halssensor, die onder meer de lig-, vreet- en herkauwactiviteit registreert. De gegevens van individuele koeien worden gebruikt voor tocht- en gezondheidsattenties. Ook kunnen overzichten op koppelniveau worden samengesteld. Alle informatie is uit te lezen op de smartphone.
- 4** De veehouders hebben gekozen voor zand als meest hygiënische en comfortabele boxbedekking. Een automatische zandstrooier brengt twee keer per dag een dun laagje voor in de boxen. De koeien werken het vanzelf naar achteren. Zo gaat er dagelijks in totaal 1,5 kuub zand doorheen.

ter weer koeien worden ingeleverd. 'Daarom zijn we drie jaar geleden drie maal daags gaan melken. We wilden met minder koeien wel dezelfde hoeveelheid melk blijven produceren', legt Mathijs uit. 'Dat is gelukt. Een keer extra melken leverde ons gezondere koeien en ongeveer tien procent meer melk op', rekt hij voor. Het actuele rollend jaargemiddelde bedraagt 11.889 kilo melk met 4,28% vet en 3,39% eiwit.

Drie maal daags melken bevalt de veehouders goed. 'De ochtend- en middagmelking doen we zelf. We beginnen om half vijf 's ochtends en de middagmelking is om een uur of vier klaar. Daarna hebben we onze handen vrij', vertelt Mathijs. 'Voor de avondbeurt hebben we een vaste pool van melkers, voornamelijk scholieren. Natuurlijk was het in het begin spannend om het melken uit handen te geven', bekent hij. 'Maar 's avonds gaan er alleen koeien door de melkstal die geen bijzondere aandacht nodig hebben. De verse koeien en koeien die behandeld zijn met antibiotica, melken we twee maal daags. Door deze 's ochtends als eerste en 's middags als een na laatste te melken benaderen we toch een interval van twaalf uur.'

Ligtijd is hersteltijd

Bij het ontwerp van de nieuwe stal stond koecomfort centraal. Zo is gekozen voor een 2+2-opstelling, waardoor de stal relatief smal en lang is. 'Dat is een eenmalige investering waar je jarenlang plezier van hebt', stelt Mathijs. 'Met twee rijen boxen achter het voerhek heeft elke koe gegarandeerd een eigen vreetplek', legt hij uit.

Over de ideale boxbedekking hoefden de veehouders niet lang na te denken. 'In Hertme hadden we al zand in de boxen en dat beviel uitstekend. Zand biedt het beste ligbed voor de koeien. Het is zacht, vormt zich naar het dier en is koel in de zomer', geeft Bennie aan. Florian bevestigt deze redenering met harde cijfers van de activiteitsmeters waarmee alle koeien zijn uitgerust. De dieren liggen gemiddeld 12 tot 14 uur per dag. 'Ligtijd is hersteltijd en ligtijd is herkauwtijd', benadrukt Mathijs. 'Ligcomfort draagt dan ook direct bij aan een hoge levensproductie.'

Waar de stal in Twente eigenlijk niet voor zandboxen was ontworpen, konden de ondernemers in de stal in Groningen wel techniek inbouwen om zand en mest van elkaar te scheiden. De hele stal van 120 meter lang ligt op een half procent afschot. Hierdoor loopt de urine vanzelf naar het einde. De urine wordt daar opgevangen in een aparte giergoot. De vaste fractie wordt met zware schuiven naar het einde van de stal getransporteerd en opgevangen in een goot. Via een vijzel gaat deze daarna eerst door een mestscheider. 'Dat levert stapelbare mest op die we opslaan op een plaat en inzetten op het bouwland', legt Mathijs uit. De dunne fractie loopt in een bezinkbassin en wordt van daaruit in een mestsilo gepompt. 'Het bezinkbassin moeten we twee keer per jaar leeg laten scheppen, de mestsilo – waar we via een deur in kunnen – eens in de twee jaar', vertelt de veehouder. 'Zeker, werken met zand levert extra werk op en zorgt voor meer slijtage aan machines. Maar dit soort extra kosten hebben we er graag voor over. Zand is gewoon het beste voor de koeien.'

Om het arbeidsintensieve vullen van de boxen te verlichten investeerde de familie in een automatische zandstrooier. Deze strooit twee keer per dag een laagje voor in elke box. De koeien werken het vanzelf naar achteren. In

totaal gaat er zo dagelijks anderhalve kuub zand door. De familie Meijer heeft de koeien in zeven verschillende groepen gehuisvest. Zo lopen de droge koeien in een far-off- en een close-upgroep. Deze laatste groep heeft toegang tot een uitloop van drie hectare waar ze vaak ook afkalven. Tot gemiddeld 30 dagen na afkalven blijven de verse koeien gescheiden van het grote koppel. Ze worden twee keer per dag gemolken en krijgen een rantsoen met maximaal 15 procent ruw eiwit, wat erop neer komt dat het hoogproductieve rantsoen wordt verdund met mais, stro en een speciaal 'fresh cow meel'. 'We vinden het belangrijk dat de koeien rustig opstarten om de negatieve energiebalans zo veel mogelijk te beperken', verklaart Mathijs deze keuze.

De vaarzen lopen eveneens in een aparte groep. Zo beschermen de veehouders ze tegen rangordeconflicten. 'In een groot koppel zouden ze het anders echt zwaar hebben', denkt Bennie. 'Zeker omdat ze jong afkalven.' Naast de grote groep hoogproductieve koeien is er nog een groepje koeien met een celgetal van boven de 200.000. Deze worden consequent als laatste gemolken. Een week voor droogzetten gaan de koeien op 'strafkamp', dat wil zeggen een rantsoen van hooi en water om de melkproductie af te remmen. Daarbij worden ze nog maar één keer per dag gemolken. 'Zo lukt het bij de meeste koeien om de melkgift onder de 10 liter per dag te drukken', vertelt Mathijs. 'En als dat in een week niet lukt, gaan we net zo lang door tot het wel is gelukt.' Pas daarna worden de koeien drooggezet, in de meeste gevallen zonder antibiotica. Overigens luistert ook in dit regime de kwaliteit van het voer nauw. 'Als hooi te eiwitrijk is, blijven de koeien te veel melk geven. Maar als het hooi te grof is, loop je het risico op melkziekte', weet Mathijs.

38 kilo melk met 5,8 kilo krachtvoer

De Meijers mikken op een maximale melkproductie uit eigen ruwvoer. 'Onze koeien krijgen al vijftientig jaar een tmr-rantsoen zonder individuele krachtvoeraanvulling. De veestapel is hier in de loop van de jaren dan ook helemaal op geselecteerd', geeft Bennie aan. 'Ze weten wat vreten aan het voerhek is. Wij hoeven niet te proberen om onze koeien te weiden. Dat wordt helemaal niks.' Bij een gemiddelde melkproductie van 38 kilo per koe per dag vreten de koeien en vaarzen op dit moment gemiddeld 24,2 kilo droge stof, waarvan 8 kilo mais, 10 kilo graskuil, 3,8 kilo raap, 0,8 kilo protiwanze, 1,2 kilo perspulp en 0,4 kilo stro. Dit komt neer op 18,4 kilo ruwvoer en slechts 5,8 kilo krachtvoer en bijproducten. 'Het is verleidelijk om de melkproductie op te drijven met krachtvoer, maar als een koe te veel krachtvoer moet verwerken, krijgt de pens continu een dreun. Dat is funest voor de gezondheid en levensduur', stelt Bennie. Overigens is de exacte samenstelling van het rantsoen iedere dag finetunen, benadrukken de veehouders. 'Hoe wel we lange tijd van dezelfde kuilen voeren, kunnen deze toch wisselen van samenstelling. De mest is onze indicator. Die moet te dun noch te dik, te donker noch te licht en natuurlijk goed verteerd zijn', geeft Mathijs aan.

Droog gras en keiharde mais

De familie Meijer is ervan doordrongen dat een hoge melkproductie uit ruwvoer alleen is te realiseren met ruwvoer van topkwaliteit. Zo kiezen ze bewust voor vroeger maisrassen met een hoog kolfaandeel die ze oogsten

1 Tussen de boxen ligt een vloer van gietasfalt. Deze biedt de koeien veel grip en ze lopen er dan ook vlot op. In de loop van de jaren is de vloer echter wel steeds ruwer geworden en dit zorgt, in combinatie met zand, voor extra slijtage aan de klauwen. Om dit te compenseren ligt er nu rubber achter het voerhek.

2 Hoge levensproducties beginnen volgens de familie Meijer al in de opfokperiode. De kalveren krijgen de eerste weken vrijwel onbeperkt melk en realiseren zo een gigantische jeugdgroei. Een groot deel van de pinken is binnen een jaar al voldoende ontwikkeld om te kunnen worden geïnsemineerd. Gemiddeld kalven de vaarzen af op een leeftijd van 22 maanden.

3 De koeien worden drie maal daags gemolken in een 2x16-stands visgraatmelkstal. Een keer extra melken levert niet alleen een hogere productie, maar ook gezondere koeien op. De avondmelking hebben de veehouders uitbesteed aan een pool van vaste melkers.

4 De stal is aan vier zijden open, wat zorgt voor een prettig klimaat. Recent zijn ventilatoren opgehangen voor extra verkoeling op warme dagen.

bij minimaal 38 procent droge stof. 'We streven naar 400 gram zetmeel per kilo droge stof en dat is de laatste jaren steeds gelukt', geeft Mathijs aan. Om het zetmeel in de keiharde korrels voor de koeien goed beschikbaar te maken wordt de mais met de shredlage-techniek gehakseld. De grasoogst is gericht op zo veel mogelijk bestendig eiwit. De eerste snede wordt doorgaans eind april al gemaaid, waarna de volgende sneden met een maximaal interval van dertig dagen volgen. 'We streven naar 45 tot 50 procent droge stof bij inkuilen voor een hoge bestendigheid en maximale benutting van eiwit', voegt hij toe.

Tientallen jaren enkel pinkenstieren

Al tientallen jaren gebruikt de familie Meijer consequent pinkenstieren om zwaar afkalven te voorkomen. Om dezelfde reden wordt een groot deel van de pinken drachtig gemaakt van gesekst sperma, net als de tien procent beste koeien. 'Als koeien drachtig zijn van een licht kalf en gemakkelijk afkalven, blijven ze vreten en starten ze vlot op. Daarmee kun je veel gezondheidsproblemen voorkomen', verklaart Bennie deze strategie. Bang dat de pinkenstierfokkerij uitmondt in kleine, beknopte koetjes zijn de veehouders niet. 'Kijk maar in de stal. Daarbij: koeien hoeven niet extreem groot te zijn. Dat bewijzen onze honderdtonners. Dat zijn over het algemeen koeien met gemiddelde maten.'

Bij de stierkeuze is de vererving van kilogrammen vet en eiwit leidend. Daarnaast vinden de veehouders inhoud en breedte in de voorhand en het kruis belangrijk. De benen zien ze het liefst een beetje krom en in achteraanzicht licht hakkelig. 'Als de achterbenen te parallel geplaatst zijn, landen de koeien bij het stappen te veel op de buitenklauwen, die daardoor meer te lijden hebben', legt Mathijs uit. Paringen worden gemaakt naar eigen inzicht en met behulp van aAa. Stieren die in het verleden goed werk deden, zijn onder andere O Man, Mascol, Shottle, Balisto en Louxor. Ook over de vaarzen van Magister en Ranger zijn de veehouders goed te spreken. Op dit moment zetten ze onder andere Alta Rabo, Schreur Victoria en Denovo 8084 Entity in. Van alle kalveren worden merkerfokwaarden bepaald, waarmee de tegenvallers worden uitgeselecteerd.

Op het onder eind van de melkkoeien gebruiken de veehouders vleesstieren, maar ook hierbij willen ze zwaar afkalven zo veel mogelijk voorkomen. Dit is echter wel een continue zoektocht. Er werd met wisselend resultaat geëxperimenteerd met angus, de lichtste witblauwstieren en het Canadese vleesras speckle park. Momenteel wordt een Inra 95-stier met gunstige geboortecijfers ingezet.

Epigenetica werkt in praktijk

Hun vaste dierenarts – nog vanuit Twente – is op het gebied van voeding en gezondheidsmanagement al tientallen jaren de belangrijkste adviseur van de familie Meijer. Hij kijkt op afstand mee naar de cijfers en vrijwel wekelijks vindt telefonisch overleg plaats. Ongeveer één keer in de vier weken reist hij naar Groningen af. Voor het monitoren van de individuele diergezondheid varen de veehouders overigens vrijwel blind op de vreettijdattenties van de activiteitsmeters. Deze bewijzen met name bij de droge koeien dagelijks hun nut.

Hun dierenarts vertelde de veehouders ook over epigenetica, het fenomeen dat de genetische aanleg in het jonge leven van dieren en zelfs al tijdens de dracht wordt 'ge-

programmeerd'. Werken aan hoge levensproductie begint dan ook al bij de opfok van de kalveren, daarvan zijn de Meijers overtuigd. 'Eigenlijk begint het al bij het insemineren van de moeder. Mede daarom vinden we het belangrijk om de negatieve energiebalans zo veel mogelijk te beperken. Dat resulteert niet alleen in gezondere koeien, maar ook in beter presterende kalveren', stelt Florian, die met haar ervaring als embryotransplantateur verantwoordelijk is voor het vruchtbaarheidsmanagement en de jongveeopfok op het bedrijf.

Tot nu toe realiseerden 41 koeien van de familie Meijer een levensproductie van meer dan 100.000 kilo melk. Daarvan hadden er zes de eigen stier Lodiekerboy 7 (Shotle x Kian x Slogan) als vader en waren er nog eens vier dochters van andere eigen stieren. Florian heeft voor deze statistieken een opmerkelijke verklaring. 'De eigen stier wordt ingezet op koeien die na meerdere inseminaties niet drachtig zijn. Deze koeien zijn al wat verder in lactatie en daardoor meestal in een positieve energiebalans', legt ze uit. 'Dat heeft een positieve invloed op de ontwikkeling van de epigenetica van het embryo dat zal worden geprogrammeerd om te presteren onder optimale omstandigheden. Het kalf dat hieruit groeit, zal haar genetische potentie in haar latere leven volledig gaan waarmaken', stelt de veehoudster.

Afkalven op 20 maanden

Overigens loopt het jongvee alleen in de eerste vier maanden na de geboorte en de laatste zes weken voor het afkalven in Blijham. In de tussenliggende periode zijn de pinken bij een opfokker gehuisvest. De eerste week verblijven de kalveren in eenlingboxjes, daarna verhuizen ze naar een ruim groepshok met een drinkautomaat. Hier wordt de melkgift opgevoerd tot wel 12 liter per kalf per dag, waarbij een concentratie van 160 gram hoogwaardige poeder per liter wordt aangehouden. Na acht weken wordt de melkgift in twaalf dagen in stapjes afgebouwd. Een speciaal ontwikkelde brok voorkomt een speendip zo veel mogelijk. Daarbij kunnen de dieren naast het melkkoeienrantsoen onbeperkt hooi opnemen.

'Hard voeren programmeert kalveren voor het realiseren van hoge levensproducties', stelt Florian op basis van theorie en praktijkervaring. 'Kalveren die niet hard genoeg groeien, houden we niet aan. Die gaan het als melkkoe nooit waarmaken', vult Mathijs zijn vriendin aan. Het royale voerregime resulteert in een gigantische jeugdgroei. Binnen acht weken is het geboortegewicht van alle kalveren royaal verdubbeld en ook daarna groeien ze vlot door. Dit betekent dat sommige pinken op een leeftijd van 11 maanden al ruim 400 kilo wegen, het gewicht dat de veehouders hanteren als ondergrens om te starten met insemineren. Sommige vaarzen kalven daardoor al af als ze nog maar 20 maanden oud zijn. De gemiddelde afkalfleeftijd is 22 maanden. 'Nee, dat is zeker niet te jong. Leeftijd zegt niets, het gaat om ontwikkeling', reageert Florian. 'In de schoolboekjes staat dat pinken vanaf een gewicht van 365 kilo geïnsemineerd kunnen worden. Met een ondergrens van 400 kilo zitten we daar dus al ruim boven.'

'Omdat jonge vaarzen nog heel soepel zijn, kalven ze gemakkelijk af', ervaart Mathijs. Jonge vaarzen geven gemiddeld wel minder melk dan oudere vaarzen, maar omdat ze veel eerder starten met produceren, pakt ook deze strategie positief uit voor de levensproductie. |